

Debatten i Sverige

Kristeligt Dagblad den 18. oktober 2007:

Sverige slår ned på kreationisme i religiøse skoler

Af Henrik Brun

Den svenske regering vil overvåge religiøse friskoler for at sikre sig, at børnene udelukkende får en videnskabelig forklaring på Jordens skabelse.

Den svenske regering vil stramme reglerne for de religiøse friskoler for at sikre sig, at der ikke bliver undervist i religiøse synspunkter som kreationisme. De fire partier i den borgerlige regering er samtidig blevet enige om at øge opsynet med skolerne for at fjerne ethvert spillerum for religiøse indslag i læseplanen. Det indebærer ikke, at det er slut med faget religionskundskab i skolerne, men at det er forbudt for eksempelvis en biologilærer at præsentere Bibelens skabelsesberetning som en teori ved siden af evolutionslæren.

– Tiltaget er udløst af det faktum, at forskellige synspunkter for indeværende bliver sat til debat i skolerne, eksempelvis præsenteres der både en videnskabelig og en religiøs forklaring på Jordens skabelse, forklarer undervisningsminister Jan Björklund fra Folkpartiet.

– Nu bliver det glasklart: Det vil ikke være tilladt. Undervisningen i skolerne er altså nødt til at være videnskabeligt funderet, siger Björklund ifølge avisen Dagens Nyheter.

Europarådet stemte tidligere på måneden for at opfordre europæiske skoler til på det kraftigste at modsætte sig undervisning i kreationisme og intelligent design i naturvidenskabstimerne. Rådet sagde i en resolution, at disse angreb på Darwins udviklingsteori bunder i religiøs ekstremisme.

Mens kreationismen hævder, at Gud skabte Jorden på seks dage, sådan som det står i Bibelen, argumente-

rer tilhængerne af intelligent design med, at nogle livsformer er for komplekse til at have udviklet sig uden hjælp fra en højerestående intelligens.

De fleste svenske skoler er kommunale, men et mindretal bliver kørt af diverse religiøse grupper. Det lille regeringsparti Kristdemokraterne bakker fuldt og helt op om den nye lov, som blandt andet betyder, at budgettet til at føre opsyn med Sveriges skoler bliver fordoblet til 300 millioner svenske kroner.

Kommentar fra origoredaktør Holger Daugaard:

Det er mildest talt rystende læsning, at et land som Sverige, der regnes for at være både liberalt, veludviklet og højtstående, kan finde på direkte at lovgive imod fri undervisning i naturvidenskaberne i 2007! Man føler sig hensat til Middelalderens meningsdiktatur, dog nu med modsat fortegn. Hvor kirken dengang dikterede, hvad folk skulle mene om livets oprindelse, og alternativ tankegang blev kaldt kætteri, er vi nu åbenbart ved at have i den modsatte grøft: At naturvidenskaben dikterer sandheden om livets oprindelse, og de, der er uenige, kriminaliseres. Uhyggeligt, du! Hvad er det, man er bange for? Hvis evolutionsteorien er den store sandhed, skulle den vel nok kunne stå for diverse anslag? Men sandheden er måske, at det kan den netop ikke, og konservative (man fristes til at sige reaktionære) kræfter inden for de naturvidenskabelige meningsdannere kan have haft held til at infiltrere de svenske lovgivende myndigheder. Lovgivningen står i direkte forlængelse af Europarådets resolution, og man kan frygte, at andre af EUs lande, f.eks. Danmark, følger efter Sverige. Forhåbentlig vil det ikke ske – det vil være et katastrofalt tilbageslag for den fri forskning og meningsdannelse inden for naturvidenskaberne. I Origo vil vi fortsat kæmpe en indædt kamp for, at det skal være muligt at præsentere danske skoleelever for alternativer til evolu-

tionsteorien. Især da vi mener, at evolutionsteorien er fuld af huller, og at der findes brugbare alternativer. Naturligvis skal man præsentere eleverne for evolutionsteorien, men også for andre alternativer på et sobert og neutralt grundlag – og så lade det være op til dem selv at vurdere alternativerne imod hinanden.

Sverige slår ned på kreationisme i religiøse skoler

Den svenske regering vil overvåge religiøse friskoler for at sikre sig, at børnene udelukkende får en videnskabelig forklaring på Jordens skabelse

AF HENRIK BRUN

Den svenske regering vil stramme reglerne for de religiøse friskoler for at sikre

sig, at der ikke bliver undervist i religiøse synspunkter som kreationisme. De fire partier i den borgerlige regering er samtidig blevet enige om at øge opsynet med skolerne for at fjerne ethvert spillerum for religiøse indslag i læseplanen. Det indebærer ikke, at det er slut med faget religionskundskab i skolerne, men at det er forbudt for eksempelvis en biologilærer at præsentere Bibelens skabelsesberetning som en teori ved siden af evolutionslæren.

– Tiltaget er udløst af det faktum, at forskellige synspunkter for indeværende bliver sat til debat i skolerne, eksempelvis præsenteres der både en videnskabelig og en religiøs forklaring på Jordens skabelse, forklarer undervisningsminister Jan Björklund fra Folkpartiet. – Nu bliver det glasklart: Det vil ikke være tilladt. Undervisningen i skolerne er altså nødt til at være videnskabeligt funderet, siger Björklund ifølge avisen Dagens Nyheter.

Europarådet stemte tidligere på måneden for at opfordre europæiske skoler til på det kraftigste at modsætte sig undervisning i kreationisme og intelligent design i naturvidenskabstimerne. Rådet sagde i en resolution, at disse angreb på Darwins udviklingsteori bunder i religiøs ekstremisme. Mens kreationismen hævder, at Gud skabte Jorden på seks dage, sådan som det står i Bibelen, argumenterer tilhængerne af intelligent design med, at nogle livsfor-

mer er for komplekse til at have udviklet sig uden hjælp fra en højerestående intelligens. De fleste svenske skoler er kommunale, men et mindretal bliver kørt af diverse religiøse grupper. Det lille regeringsparti Kristdemokraterne bakker fuldt og helt op om den nye lov, som blandt andet betyder, at budgettet til at føre opsyn med Sveriges skoler bliver fordoblet til 300 millioner svenske kroner.

brun@kristeligt-dagblad.dk

ORIGO dokumenterer med klip fra svensk presse (Dagens Nyheter)

Publicerad 8 nov 2006 18:14

Darwins lära gäller i klassrummet

Det är Darwins lära om arternas uppkomst¹ som gäller på skolans naturkunskapsstimmar, inte idéen om intelligent design. Det slår Skolverket² fast efter kritik från bland annat Vetenskapsakademien.

[...] Teorin har framför allt lanserats av fundamentalistiska kristna i USA som ett alternativ till Darwins evolutionsteori.

FÖRESPRÅKARNA³ HÄVDAR att det är vetenskap, medan forskarna kallar det tro under vetenskaplig täckmantel⁴.

I somras uttalade sig Skolverket så att det tockades som att intelligent design får undervisas i skolan.

Vetenskapsakademien hörde till dem som reagerade och framförde att Skolverket måste ta sitt ansvar för att undervisningen vilar på vetenskaplig grund.

NU HAR SKOLVERKET efter en tids funderande publicerat ett förtydligande⁵.

- Vi kunde ha varit tydligare. Intelligent design är inte någon grund för undervisningen som kan accepteras vare sig i en kristen eller i en ickekonfessionell skola. Det är den vetenskapliga teorin om evolutionen som ska ligga som grund. Det får inte råda någon tvekan om det, säger verkets kanslichef⁶ Ragnar Eliasson.

Men det är inte förbjudet att ta upp intelligent design i klassrummet, enligt Skolverket.

- Det är skillnad på att diskutera en fråga eller ett fenomen och att undervisa om fakta, säger Ragnar Eliasson.

[...] Men ämnet är laddat⁷ och har återigen⁸ aktualiserats i dagarna sedan en kristen studentförening vid Linköpings universitet arrangerat en föreläsning om intelligent design.

Kritiker har menat att en sådan föreläsning inte hör hemma på ett universitet.

Av Anna Lena Wallström/TT

Ordforklaringer:

¹ oprindelse

² statsligt organ till kontrol af samtlige svenske skoler; som vores salig svenske møster engang har udtrykt det: der er to steder i verden hvor der virkelig er tjeke på hvad der foregår i hver eneste time i hver eneste skole i landet, og det er i DDR og i Sverige!

³ fortalene

⁴ dække, "företeelse som endast skenbart är vad den utges vara"

⁵ præcisering

⁶ direktør

⁷ sprængfarligt

⁸ på ny

Publicerad 15 okt 2007 15:01

Kd står bakom Björklunds förslag

Både kristdemokraterna och socialdemokraterna välkomnar skolminister Jan Björklunds förslag.

- **VI SOM ÄR VÄNNER** av fristående skolor är också betjänta¹ av att det finns ett tydligt regelverk. Jag tycker innehållet i regeringens överenskommelse² är bra. Vi har inte haft några problem med att skriva under den.

Det säger socialminister Göran Hägglund, (kd) apropå att regeringen nu stramar upp reglerna kring religiösa friskolor.

Självklart³ ska alla skolor följa de kursplaner som finns och vara sakliga⁴ och allsidiga i undervisningen, menar Göran Hägglund.

[...]

Socialdemokraterna menar att Björklund "anslutit sig till"⁵ vad s⁶ tycker om religiösa friskolor.

- Den förra⁷ socialdemokratiska regeringen hade ganska färdiga förslag om detta, säger Marie Granlund, socialdemokraternas talesperson i skolfrågor⁸.

PÅ TISDAGEN lägger partiet fram sitt förslag i riksdagens utbildningsutskott⁹. Det innebär att all undervisning ska vara ickekonfessionell och baseras på vetenskaplig grund. Beslut att få driva en skola ska kunna återkallas omedelbart¹⁰.

- I dag har Skolverket inte så mycket att sätta emot¹¹ när en ny skola vill etablera sig. Därför vill vi att Skolverket ska ha i uppdrag¹² att granska om man tror att skolan kommer att följa vår gemensamma¹³ värdegrund.

[...]

Kari Molin, kari.molin@dn.se

Ordforklaringer:

¹ tilhængere

² aftale, overenskomst

³ naturligvis

⁴ saglige

⁵ "har koblet sig op på"

⁶ NB svenskerne meget udbredte brug af forkortelser; her s = socialdemokraterne

⁷ tidligere

⁸ talsperson (!) i skolespørgsmål, da: undervisningsordfører

⁹ uddannelsesudvalg

¹⁰ tilladelsen til at drive skole skal kunne inddrages

øjeblikkeligt

¹¹ muligheder for at stille krav

¹² får til opgave

¹³ vort fælles værdigrundlag

DAGENS NYHETER

Uppdaterad 16 okt 2007 00:20

Skärpta krav - för alla skolor

DET ÄR LÄTT ATT VARA emot religiösa friskolor. Att sekter kan få statsbidrag för att driva skolor där de isolerar sina barn är svårsmält¹, för att inte säga oacceptabelt. Staten har ett ansvar för att alla barn ska få allsidiga kunskaper och ges förutsättningar att som vuxna välja sin egen väg i livet.

Men i samma ögonblick som denna grundhållning ska omsättas i politisk handling blir saken svårare.

Alla skolor måste följa läroplanen². Därmed är det redan förbjudet att undanhålla³ eleverna kunskap om andra religioner och världsåskådningar⁴. Det är heller inte tillåtet att i biologiundervisningen ersätta evolutionsteorin med en religiös skapelseberättelse.

DET SOM SKILJER⁵ DE religiösa, eller konfessionella som de formellt heter, från andra skolor är att de utöver den undervisning som alla skolor måste ge, har religiösa inslag som morgonbön.

En skola kan mycket väl ha sådana aktiviteter utan att vara sekteristisk i den meningen⁶ att den isolerar barnen och undanhåller dem kunskap om hur människor med annan livsåskådning ser på världen. De inspektioner som Skolverket gör tyder heller inte på att den utbildning som ges vid religiösa friskolor i allmänhet skulle vara dålig eller ha allvarliga brister⁷.

[...]

Huvudinslagen i den deklaration om konfessionella friskolor som regeringen gjorde i går var: tydligare regler, skärpt kontroll och hårdare sanktioner. Det ska till exempel inte vara tillåtet att presentera den kristna skapelseberättelsen som en med evolutionsteorin likvärdig förklaring. Pengar avsätts för fler kontroller. Skolverket ska ges rätt att vid allvarliga brott mot reglerna snabbt stänga⁸ en skola.

[...]

Johannes Aman, johannes.aman@dn.se

Ordforklaringer:

¹ svært at kapere/fordøje

² den af staten udstukne undervisningsplan

³ forhindre at eleverne får kendskab til ...

⁴ verdensanskuelser

⁵ adskiller

⁶ forstand, betydning

⁷ mangler

⁸ lukke

Svenske skabelsestroende protesterer

Genesis, Origos svenske søsterorganisation, søger at argumentere for at skabelsestanken i sig selv ikke er ekskluderende for at drive god, gedigen forskning. Som vores egen prof. Peter Ørstom formulerer det: Man må tro for at vide! Eller sagt på en anden måde: Man må gå ud fra visse

Vi bringer her Genesis' svar på den svenske regerings angreb på de frie skoler i Sverige:

“Eleverne må beskyttes mod enhver form for fundamentalisme,” siger undervisningsminister Jan Björklund i Dagens Nyheter (15/10) og forbyder skolerne at oplyse om andre syn på livets oprindelse end den evolutionistiske. Man får nærmest morgenkaffen galt i halsen: Er den [moderne] definition på fundamentalisme ikke netop at nægte opfattelser som konkurrerer med ens egne, hjemstedsret?

At regeringen tager parti for evolutionismen mod skabelsestroen (creationismen) ligger i tiden. Som så ofte før nøjes man med at diskutere de skabelsestroende, ikke *med* dem. Som talsmand for den skabelsestroende forening *Genesis*, vil jeg derfor gerne belyse tre af de største misforståelser som florer i debatten:

Første misforståelse

For det første hævdes det at creationisterne vil skifte [undervisningen i] evolutionslæren ud med Bibelens skabelsesberetning. Det er ikke sandt! Vores virke består hovedsagelig i to dele: Den første er på videnskabeligt grundlag at kritisere evolutionslæren. Her påpeger vi fx på manglen på mellemformer mellem de højere kategorier af organismer samt på at den naturlige selektion ikke er i stand til at skabe den nye genetiske information som er nødvendig for at nye organer kan dannes. Hvis denne evolutionskritik ikke er med på skolernes videnskabelige dagsorden, modsiger den selve naturvidenskabens eget krav på at være selvkorrigerende. Naturligvis har evolutionslæren en uomgængelig plads i læseplanen, men som teori, ikke som [indiskutabelt] faktum.

Creationister beskæftiger sig også med – ud fra Bibelen – at danne sig et billede af hvordan skabelsen er foregået. Den kundskab vi opnår på denne måde, er dog ikke videnskabelig, og skal derfor heller ikke præsenteres som sådan. Heroverfor har ateister og humanister intet af frygte. Vi ønsker ikke at skolen skal sammenblande denne åbenbarede kundskab om naturen og den videnskaben giver os. Skolens naturvidenskabelige fag skal alene beskæftige sig med undervisning i naturvidenskab, og ikke noget som helst andet! Men dog og-

trobaserede antagelser for overbøvedet at komme igang med at drive naturvidenskab. Derfor er Europarådets skelnen mellem tro og viden helt i strid med forskningens væsen og historiske grundlag.

Som er service over for vore skandinaviske læsere, bringer vi her den svenske tekst:

“Eleverna måste skyddas från varje form av fundamentalism” säger skolminister Jan Björklund i DN (15/10) och förbjuder skolan att upplysa om andra ursprungssyner än den evolutionistiska. Man sätter kaffet i vrångstrupen. Är inte själva definitionen på fundamentalism att förvägra uppfattningar som konkurrerar med den egna?

Regeringens ställningstagande för evolutionism och mot kreationism ligger i tiden. Som ofta annars diskuterar man dock om kreationister, inte med dem. Som talesman för den skapelsetroende föreningen *Genesis*, önskar jag därför belysa tre av de största missförstånden i debatten.

För det första hävdas att kreationister vill ersätta evolutionsläran med Bibelns skapelseberättelse. Det är inte sant. Vår verksamhet består av i huvudsak två delar. Den första är att på vetenskaplig grund kritisera evolutionsläran. Här pekar vi på avsaknaden av mellanformer mellan högre kategorier av organismer, samt på att det naturliga urvalet inte kan skapa ny genetisk information nödvändig för bildandet av nya organ. Om inte denna evolutionskritik ryms på skolans vetenskapliga agenda motsäger den sig vetenskapens eget anspråk på att vara självkorrigande. Evolutionsläran har en given plats i läroplanen, men som teori och inte som faktum.

Kreationister sysslar också med att utifrån Bibeln bilda sig en uppfattning om hur skapelsen gick till. Den kunskap vi får på detta sätt är dock inte vetenskaplig, och skall därför inte heller presenteras som sådan. Därför har ateister och humanister inget att frukta. Vi önskar inte att skolan skall blanda ihop denna uppenbarade kunskap om naturen med den som vetenskapen ger oss. Skolans naturvetenskapliga ämnen skall lära ut naturvetenskap och ingenting annat, dock även den vetenskap som visar på evolutionslärans svagheter.

Det andra stora missförståndet i debatten gäller evolutionslärans status som bevisad. Ofta framförs att kreationister på religiösa grunder motsätter sig ett vetenskapligt och obestridligt faktum. Men vi håller

så den del af forskningen som påpeger svaghederne ved evolutionslæren.

Anden misforståelse

Den anden store misforståelse der præger debatten, gælder evolutionslærens status som bevist, [som noget der ikke kan diskuteres, jf. Europarådet formulering: Evolutionsteorien har intet at gøre med guddommelig åbenbaring, men bygger på kendsgerninger]. Man hævder ofte at creationisterne af religiøse grunde modsætter sig et videnskabeligt og ubestrideligt faktum. Men vi er med på at evolutionen er udmærket underbygget om man med ordet *evolution* mener biologisk forandring i naturen. Blandt utallige eksempler på denne form for evolution kan nævnes bakteriers evne til at udvikle resistens over for antibiotika. Men nu er det sådan at i vores lærebøger skifter ordet pludselig betydning og begynder at betyde fælles oprindelse i stedet for. Logikken er altså at fordi bakterier kan udvikle resistens, så stammer mennesket også fra bakterien. Dette trick at bruge ordet *evolution* i én betydning (i.e. biologisk forandring) som er velunderbygget, og derefter at påstå at man så også har sandsynliggjort begrebets anden betydning (fælles oprindelse), har intet med objektiv videnskab at gøre. Det er ikke engang en logisk rimelig argumentationsmetode. Hvorfor skal det så stå uimodsagt i lærebøger og læseplaner?

Tredje misforståelse

Den tredje misforståelse gælder den manglende skelnen mellem videnskab og naturalisme. Videnskaben studerer naturens mekanismer og drager fornuftsmæssige konklusioner ud fra det man finder. Naturalismen, derimod, foretager den antagelse at samme natur er opstået uden et overnaturligt indgreb. Men i ateisternes og humanisternes argumentation indgår at det er mere videnskabeligt at tro på manglen på et intelligent ophav end at tro på det modsatte. Det er derfor man vil give den naturalistiske videnskab monopol i vores skoler. Men man kan faktisk arbejde lige så videnskabeligt selv om man har det udgangspunkt at der er en skabers hånd bag naturen. Teistens tro på Gud er ikke mindre videnskabelig end ateistens tro på ikke-gud!

Vi er landet i en underlig situation. Politikere og skoleledere gør sig til talsmænd for kritisk tænkning og tolerance. Samtidigt vil man slå skoleporten hårdt i over for den mulighed at naturen kunne have en intelligent årsag. Og det gør man enten fordi man ikke kan eller ikke vil skelne mellem videnskab og naturalisme. Resultatet er at man får en skole som på mange punkter lever i strid med sine egne høje ambitioner. Tolerance er skiftet ud med karaktermord på dem som tillader sig at mene noget andet. Alsidigheden er skiftet ud med kun den eneste rigtige tolkning af naturvidenskabelige fund. Den kritiske tænkning er skiftet ud med indoktrinering i ateistisk evolutionisme.

Anders Gärdeborn [Indledning og oversættelse: K. Aa. Back]

Logikken er altså at fordi bakterier kan udvikle resistens, så stammer mennesket også fra bakterien.

med om at evolutionen är rikligen bevisad om man med ordet menar biologisk förändring i naturen. Bland otaliga exempel på denna typ av evolution kan nämnas bakterier som blir resistenta mot antibiotika. Men i våra läroböcker byter dock ordet plötsligt innehåll och börjar betyda gemensamt ursprung istället. Logiken blir att eftersom bakterier kan bli resistenta så härstammar människan från bakterien. Detta knep att bevisa evolution i en betydelse (biologisk förändring) och sedan hävda att den även är bevisad i en annan betydelse (gemensamt ursprung) är inte objektiv vetenskap. Det är inte ens logiskt hederligt. Varför skall det då få stå ohotat i läroböcker och läroplaner?

Det tredje missförståndet gäller åtskillnaden mellan vetenskap och naturalism. Vetenskap studerar naturens mekanismer och drar förnuftsmässiga slutsatser utifrån det man hittar. Naturalism däremot, gör antagandet att samma natur uppkommit utan övernaturligt ingripande. I ateisters och humanisters argumentation ingår dock att det är mer vetenskapligt att tro på avsaknaden av ett intelligent ursprung än att tro på motsatsen. Därför vill man ge den naturalistiska vetenskapen monopol i våra skolor. Men det går att arbeta precis lika vetenskapligt även med utgångspunkten att det finns en skapare bakom naturen. Teistens tro på Gud är inte mindre vetenskaplig än ateistens tro på icke-gud.

Vi har hamnat i en märklig situation. Politiker och skolföreträdare propagerar verbalt för kritiskt tänkande och tolerans. Samtidig önskar man portförbjuda från skolans domäner möjligheten att naturen kan ha ett intelligent ursprung. Man gör detta med en oförmåga eller ovilja att skilja mellan vetenskap och naturalism. Resultatet är en skola som på många punkter blivit tvärt emot sina egna höga ambitioner. Toleransen är utbytt mot svartmålning av meningsmotståndare. Allsidigheten är utbytt mot en enda tillåten tolkning av naturvetenskapliga fynd. Det kritiska tänkandet är utbytt mot prägling i ateistisk evolutionism.

*Anders Gärdeborn
Talesman för föreningen Genesis
– Vetenskap, Ursprung, Skapelsetro*

Teistens tro på Gud er ikke mindre videnskabelig end ateistens tro på ikke-gud!